

На сьомому небі від щастя (уривок)

Галина Гузовська-Корицька

Увага! Ви читаєте ознайомчий фрагмент твору. Будь ласка, придбайте повну версію [на сайті видавництва Підручники і Посібники](#)

1. У Літо

Канікули! Богдан кинув рюкзак на заднє сидіння й сам зручно вмовстився у старенькому фольксвагені. Дорога неблизька, однак, бажана. Скільки себе пам'ятає, як тільки весна наповнюється п'янкими запахами, його відправляють "на вакації" в село до дідуса й бабусі.

- Синочку, ти вже у мріях, - відволік від спогадів голос матері.

- Ні, матусю, я на сьомому небі від щастя, - згадав улюблений вислів бабусі Софії.

Як тільки автомобіль зупинявся, він біг назустріч рідним. Бабуся, міцно пригортаючи мізинчика, щораз шептала йому про це щастя. Він його за руку не тримав, а небо бачив над ними голубе-голубе. Може за хмарами там є ще декілька його невидимих шарів?

- Ну, що, Мізинчику, в путь? - стрепенув від роздумів голос батька.

- У путь! - ствердно вигукнув і прив'язав пасок безпеки. Богдан старший привчив до порядку. "Здоров'я - найдорожчий скарб. Безпека на дорозі - запорука його збереження", - запам'ятав батькову науку.

Автомобіль мчав назустріч літу. Богдан спостерігав, як батько вправно об'їжджає ямки, як міцними руками впевнено тримає кермо. "За рік я вже сидітиму біля батька, а там і права отримаю. Буду підмогою йому в дорозі", - міркував хлопець.

Легенька музика й ніжний голос матері заколисували Мізинчика. Він, підсунувши під голову подушечку, яку завжди возили з собою, поринув у сон. До нього доносилися розмова батьків, але сновидіння міцно взяло його у свої лещата. І вже він нісся назустріч полю, на якому дідусь Роман засівав власну долю сподіваннями на щедрий урожай жита, щоб у "щасті жилося"... Поспішав за Вірним, який завжди супроводжував його чи до лісу, чи до озера. Найбільше подобалося крутитися біля дядька Михайла, знатного фермера, який відає, де живуть "крутелики" ...

Крізь сон-дрімоту Богдан почув гуркіт техніки. Батьків у салоні автомобіля не було. Висунувши заспане обличчя у вікно, побачив, як по дорозі неслися бронетранспортери. Вони несли на схід підмогу. Не один десяток мужніх чоловіків відгукувався на побажання повернутися з перемогою й надією на мир.

Хлопець краєм ока побачив, як мама витирала заплакані очі, а почуте зачепило за живе.

Нарешті дочекавшись, коли колона зникла за пагорбом, а батько взявся за кермо, Богдан ледь видавив із себе: "Матусю, ти ж казала, що дядько Михайло повернувся?"

Жінка, ледь стримуючи сльози, відповіла, що він мусив залишитися, поки прибуде підмога.

Надвечір'я насідало на останній весняний день. До села ще добру годину їхати. В автомобілі запанувала тиша. Кожен по-своєму пропускав побачене: Богдан старший думав про друга, який тримає оборону в селі N на Донбасі; Марія вимолювала в Бога повернення брата додому, якого не бачила з минулоріччя. Богдан молодший, почувши новину, задумався, що тепер без дядька нелегко буде тримати оборону в селі. Загострилося протистояння в Журавлиному: вже третій рік Володька Задирака, тамтешній авторитет, ніяк не йде на контакт.

Тільки дядько Михайло вмів розрулити ситуацію. А тепер?

Нарешті завиднілося село. При в'їзді біля колодязя на сторожі стояв журавель, а на дереві гніздилися бузьки – вартові спокою в Журавлиному.

На воротах дідусь зустрічав найдорожчих гостей. Ховаючи щастя зустрічі в пишний вуса, він, накульгуючи, підійшов до фольксвагена. Запитливо заглянувши в салон, сказав: "Усі жданики поїли, виглядаючи вас".

– Мізинчику, вилітай, – відчиняючи дверцята, запросив. Богдан, як тільки висунувся з автомобіля, потрапив в обійми дідуса. Той, міцно пригортаючи онука, куйовдив кучерявий чуб, прицмокував, радіючи найбажанішому гостю. Біля ніг лашився Просько. Богдан відчув, як крізь шпаринку в паркані, його пасе пара очей. Різко повернувшись, хлопець гукнув: "Володю, привіт! Заходь!"

За огорожею ані шелесь.

Розпростерши крила, до воріт летіла бабуся. Вона вхопила в обійми щастя, пригорнула й завмерла в радості.

– Бабусю, ти на сьомому небі? – запитав онук, спостерігаючи за її реакцією.

Біля воріт роздалося сміхом. Стрепенувшись, відчинили ворота, пропускаючи автомобіль на подвір'я.

Видно, що тут очікували на приїзд дорогих гостей. Пахло акацією й пиріжками. Вірний, скориставшись безконтрольністю ситуації, поцупив зі столу курячу ніжку і смакував разом із Проськом. До півночі подвір'я Рибальських гомоніло, сміялося, дивувалося. За радістю зустрічі спостерігав щербатий місяць із високості та пара очей через шпаринку паркану.

Вакації.

2. Мізинчик

Богдан був п'ятим пагінцем великої дружної родини. Щорічно його відправляли на село. То було найбільшим щастям вирватися на волю, пізнавати світ, купатися в любові дідуса й бабусі, які здували з нього пилінки, цілими днями проводити час на подвір'ї в компанії Проська й Вірного. Над ним тряслися, як над збитим яйцем, догоджали млинцями зі сметанкою, якою щедро ділилася Чорнушка. Знала за що!

Коли йому виповнилося три роки, то за традицією, дідусь дав у руки півня. Якщо втримає, то був знак, що пора в пастушки брати. Іспит пройшов. Щодня добросовісно, незважаючи на ранню пору, разом із дідусем випасав її, напував. Одним словом – пастушок. За працю йому воздавалося молоком і вершками. Не раз бабусі доводилося витирати "вуса", які свідчили, що він знімав пробу з вечірнього молочка. Радість

приносило спілкування з рідними. Дивувався, як дідусь може знати відповіді на всі його "чомучки", а бабуса задовольняти гастрономічні забаганки? Міркуючи по-дитячому, дійшов висновку, оскільки він єдиний чорнобривець у букеті ромашок (підслухав розмову сестер), то має право на таку увагу. Правда, він не зловживав своїм становищем, поводив себе чемно, заробляючи бонуси за свою вихованість.

Був довгоочікуваним і бажаним. Згадував, як у кожен день його народин мама вітала й казала, що вдячна Богу за подароване їм таке щастя. Сина! Знайшовся на мудрості літ, коли було за... Старші порозліталися по світах, а вони, завдяки йому, продовжили власну молодість. Він був зацілований їхньою увагою, старалися йому віддати всю любов, якою обділили старших. Однак із ним не панькалися, не потурали забаганкам, а привчали до життя. Він був мізинчиком, але не мазунчиком.

Усіма засобами спонукали до боротьби за життя. Рибальські на все життя запам'ятають той доленосний ранок, коли малий потрапив у лікарню. Відтоді все ділили на "до" й "після".

До... На малюка очікували по-особливому. Богдан оберігав Марію, дБогдан був п'ятим пагінцем великої дружної родини. Щорічно його відправляли на село. То було найбільшим щастям вирватися на волю, пізнавати світ, купатися в любові дідуса й бабусі, які здували з нього пилінки, цілими днями проводити час на подвір'ї в компанії Проська й Вірного. Над ним тряслися, як над збитим яйцем, догоджали млинцями зі сметанкою, якою щедро ділилася Чорнушка. Знала за що!

Коли йому виповнилося три роки, то за традицією, дідусь дав у руки півня. Якщо втримає, то був знак, що пора в пастушки брати. Іспит пройшов. Щодня добросовісно, незважаючи на ранню пору, разом із дідусем випасав її, напував. Одним словом – пастушок. За працю йому воздавалося молоком і вершками. Не раз бабусі доводилося витирати "вуса", які свідчили, що він знімав пробу з вечірнього молочка. Радість приносило спілкування з рідними. Дивувався, як дідусь може знати відповіді на всі його "чомучки", а бабуса задовольняти гастрономічні забаганки? Міркуючи по-дитячому, дійшов висновку, оскільки він єдиний чорнобривець у букеті ромашок (підслухав розмову сестер), то має право на таку увагу. Правда, він не зловживав своїм становищем, поводив себе чемно, заробляючи бонуси за свою вихованість.

Був довгоочікуваним і бажаним. Згадував, як у кожен день його народин мама вітала й казала, що вдячна Богу за подароване їм таке щастя. Сина! Знайшовся на мудрості літ, коли було за... Старші порозліталися по світах, а вони, завдяки йому, продовжили власну молодість. Він був зацілований їхньою увагою, старалися йому віддати всю любов, якою обділили старших. Однак із ним не панькалися, не потурали забаганкам, а привчали до життя. Він був мізинчиком, але не мазунчиком.

Усіма засобами спонукали до боротьби за життя. Рибальські на все життя запам'ятають той доленосний ранок, коли малий потрапив у лікарню. Відтоді все ділили на "до" й "після".

До... На малюка очікували по-особливому. Богдан оберігав Марію, допомагав, як міг. Дев'ять місяців були найщасливішим очікуванням народження сина. Хлопчик

появився на світ життеуспішним. Спав наопамагав, як міг. Дев'ять місяців були найщасливішим очікуванням народження сина. Хлопчик появився на світ життеуспішним. Спав на матрацику, наповненому соломою, бо в родині дотримувалися традиції й вірили, що "хто на соломі спав, той і здоров'я мав". Щоранку прокидаючись, живив рідних неймовірною посмішкою, потягувався смаковито і простягав рученята до матусі, яка, здавалося, тільки й очікувала на його пробудження. З нього розпочинався день у родині, ним і закінчувалися всі радісні миттєвості.

Дивуватися почав рано. Йому подобалося, коли татусь брав на руки, підносив до м'яча, який висів у сітці в сінях, а потім, допомагаючи малюкові ловити світовідчуття, розгойдував його. Вигукуючи захоплення, син поринав у таку круговерть і забував про все на світі. Відволікти могла тільки пляшечка з компотом, який став для нього улюбленим напоєм, а матуся завжди старалася вчасно її подати.

Подобалося, коли Люба, найстарша сестра-фортеп'яністка, приїжджаючи з гастролей, сідала за інструмент і він оживав чорно-білими клавішами...

Як тільки зробив перші кроки, то вся увага зосередилася на шафі, яка була родинним свідком усіх здобутків. Кубки, медалі, значки - результати перемог Віри й Надії, сестер-близнят, які з п'ятирічного віку танцювали у клубі "Грація". Містилися відзнаки Ярини, наймолодшої з сестер, яку в родині називали "дивогімнасткою". Їх у неї було не так багато, як у "танцівниць", однак, дівчина досягла значних результатів і стала майстринею спорту.

Богданчик, бо даний Богом, ще не переймався своїм майбуттям, а ось батько, Богдан старший, плекав надію, що син продовжить династію військових. Гартувалися тіло й душа хлопця. Він на ходу сприймав батьківську науку. До трьох років знав абетку, читав, рахував. Спілкування з ним було справжньою насолодою. В дитячому садочку мав неперевершений авторитет і заслужено отримав прізвисько Всезнайчик.

Після... Один із літніх спекотних днів приніс у родину тривогу, яка, власне, стала випробовуванням для щасливої сім'ї і змінила плин думок батька про майбуття малого.

Днів, коли збиралися всі в родинному гнізді, було не так і багато: Святвечір, Великдень. Випадало, що й на дні народження гомоніло подвір'я радістю зустрічі. Дорослі зліталися звідусіль: із заробітків, гастролей, змагань, турнірів.

Липневий день був значимим для дідуса Романа: він переходив у статус пенсіонера. Не очікував на приїзд гостей у будні, тому не було й особливих приготувань. Мізинчик, якого привезли на початку літа, заповнював увесь простір душі. Малий хвостиком тягнувся вслід за дідусем, його цікавило все живе. Він здружився з півником, кури мирно дозволяли заглядати на сідало і збирати яйця. Із задоволенням випасав Чорнушку і Брикайлика. Правда, інколи й бабуся отримувала від нього допомогу, коли годувала поросят. У більшості це було післякупання і прання, бо тільки він міг знайти у хліві місце, де обов'язково замажеться. І в цей ювілейний день, добре пам'ятаючи бабусине "замазура", після обідніх годувань знаючи, де можна пройти "очищення", побіг до дзюркачика і, незважаючи на дрижаки, заліз у холодну воду. Поки бабуся зорієнтувалася, куди той шугонув, малий відвойовував у гусака місце під дзюркачиком.

Старий гусак злився, шипів, гелґотав, витягуючи довгу шию, однак через певен час відступив перед наполегливістю й безстрашністю улюбленця господарів і здав об'єкт. Правда, тому перепало на горішки, по-особливому. Як тільки Софія Михайлівна виявила купальника, дістала з води, загорнула в рушник і цілуючи пустуна, примовляла: "Ох, зацілюю своє замурзане щастя!" Він, хапаючи обіруч бабусю за шию, заглядав у її волошкові очі (дідусь не раз натякав, що саме вони такі) і дивуючись, запитував: "А що, щастя буває замурзане?" Йому подобалося, як бабуся, вже купаючи в балії, де за день нагрівалася вода, розповідала про щастя, де воно живе, як прижилося в їхній родині.

Несподіваний сигнал від воріт перервав купальну ідилію.

Богданчик побачив, як дідусь, рубаючи дрова, підстрибнув від несподіванки й радісно на все подвір'я вигукнув: "На, маєш гості. Не забули, приїхали!" Кинувши сокиру, побіг відчиняти ворота. Заметушилася й бабуся. Покупаного онука занесла до хати, допомогла одягнутися і вже разом пішли назустріч прибулим.

З машини висипали батьки і близнючки. Віра й Надійка підбігли до братика, вхопили на руки й закружляли в танку радості. Марія з розкішним букетом літніх квітів підлетіла до батька, пригорнулася й ніжно-ніжно прошепотіла: "Вітаю, татусю, зі зміною статусу! Дочекалися". Вона промовила останнє слово і сльози горохом посипалися на груди батька. Згадала, як на півстолітній ювілей йому стало зле, довелося везти в лікарню, як у машині, жартуючи крізь біль, Роман Іванович випрошував у Бога дочекатися пенсії.

Підійшов до тестя Богдан і, розкриваючи коробочку, дістав армійський годинник. Він пам'ятав про його мрію. Тепер уже просльозився пенсіонер: "Золото, а не діти", – подумав. Дарунки отримали всі: так було заведено в родині. Найбільше випало Мізинчику. Навіть на деякий час довелося поносити дідусів дарунок.

Радість зустрічі мала продовження, коли надвечір'я наповнилося голосами Люби та Ярини. Фортеп'яністка повернулася з Амстердама, а дивогімнастка – з Японії. Як вони могли не привітати найкращого у світі дідуса?

Святкування затягнулося запівніч. Спекотня спала. Нічна прохолода ніжно окутувала все живе. Богданчик, зморений враженнями, заснув на руках батька, а той переніс його до хати.

– Наспівкувалися, наспівалися до наступного ювілею, – жартував ювіляр.

Липневе ранішнє сонце пробивалося на світ божий під спів солов'я. Цьогоріч птах облюблював собі місце на молодій вишеньці й щоранку кидав виклик півню, який сумлінно виконував роль будильника не один рік. Таке суперництво викликало жарти в сім'ї. Як тільки господар виходив із хати, птахи включали свої гучномовці й наповнювали подвір'я звуками пробудження. Марія, ступивши на поріг, кинула поглядом на альтанку, з якої доносилося kleпання коси. Примостившись на лавці, вчорашній ювіляр, а сьогоднішній пенсіонер раз по раз ударяв молотком по лезу, готуючись до косіння.

– І що то ви зрання музику ввімкнули? – пожартувала Софія, підійшовши до

чоловіка. – Діти з дороги, хай би ще трохи поспали.

– Та яке там поспали, – донеслося через вікно. – Коси коса, поки роса, – чи не так дід Іван учив?

За мить Богдан старший уже набирав води під дзюркачиком. До джерела ставилися по-особливому. Він був столітнім свідком родинних побачень. Біля нього вперше зустрівся з Марією. Щоразу, перебуваючи в селі, обливався крижаною водою. І сьогодні, не роздумуючи, відро води сприяло миттєвому оживленню.

Софія спостерігала за зятем: "А чого Мізинчика не розбудив?" – поцікавилася. – Він не раз згадував минулорічне обливання. Правда, вчора сам заскочив у воду, відвоювавши в гусака його вотчину.

– Зараз надолужимо, – на ходу витираючись рушником кинувся до хати.

За мить він виглянув із вікна й гукнув: "Мамо, де в нас термометр? Богданчик якийсь млявий".

Радісне пробудження наповнилося нотками тривоги. За п'ять хвилин стовпчик термометра доповз до позначки 39°.

До райцентру рукою подати, тому вирішили не гратися з вогнем. Повідомлення лікаря вибило землю з-під ніг: запалення.

Вчорашнє купання під дзюркачиком вийшло боком, точніше легенями.

Вчасне виявлення недуги і професійність лікаря поставили хлопця на ноги. Однак тижні боротьби за нього змусили родину добряче похвилюватися. Уже й не косилося, мало й веселилося. Бабуся Софія гризла себе думками, що за господаркою й Мізинчика випустила з виду; дідусь Роман думав над тим, що його ювілей є роковими для родини; Богдан та Марія докоряли собі, що посадили малого на плечі батькам, а самі кинулися в заробітки; сестер пекло сумління, що рідко бачаться-нянчать з ним. Здавалося, що навіть Чорнушка з Брикайликом сумують за пастушком. Гусак не радів, що не навідується до дзюркачика непроханий гість, а сам здружився з сусідськими гусками й тепер водить їх до фермерського озера. Вірний щодень, ховаючись під лопухом від спеки, виглядає малого й очікує на його повернення.

Перебування в лікарні Богданчикові далось взнаки. Він добряче скучив за всіма. Йому було прикро, що ювілей закінчився такою сумною пригодою. Як тільки автомобіль зупинився біля воріт, вистрибнув назустріч дідусеві. Ухопивши малого на руки, він пригорнув його міцно-міцно і прошепотів: "Як ти нас налякав, Мізинчику!" Богданчик, охопивши дідуса за шию, не роздумуючи випалив: "На наступному ювілейі будемо під дзюркачиком купатися разом! Дочекайся!" Богдан був п'ятим пагінцем великої дружної родини. Щорічно його відправляли на село. То було найбільшим щастям вирватися на волю, пізнавати світ, купатися в любові дідуса й бабусі, які здували з нього пилінки, цілими днями проводити час на подвір'ї в компанії Проська й Вірного. Над ним тряслися, як над збитим яйцем, догоджали млинцями зі сметанкою, якою щедро ділилася Чорнушка. Знала за що!

Коли йому виповнилося три роки, то за традицією, дідусь дав у руки півня. Якщо втримає, то був знак, що пора в пастушки брати. Іспит пройшов. Щодня добросовісно,

незважаючи на ранню пору, разом із дідусем випасав її, напував. Одним словом – пастушок. За працю йому воздавалося молоком і вершками. Не раз бабусі доводилося витирати "вуса", які свідчили, що він знімав пробу з вечірнього молочка. Радість приносило спілкування з рідними. Дивувався, як дідусь може знати відповіді на всі його "чомучки", а бабуся задовольняти гастрономічні забаганки? Міркуючи по-дитячому, дійшов висновку, оскільки він єдиний чорнобривець у букеті ромашок (підслухав розмову сестер), то має право на таку увагу. Правда, він не зловживав своїм становищем, поводив себе чемно, заробляючи бонуси за свою вихованість.

Був довгоочікуваним і бажаним. Згадував, як у кожен день його народин мама вітала й казала, що вдячна Богу за подароване їм таке щастя. Сина! Знайшовся на мудрості літ, коли було за... Старші порозліталися по світах, а вони, завдяки йому, продовжили власну молодість. Він був зацілований їхньою увагою, старалися йому віддати всю любов, якою обділили старших. Однак із ним не панькалися, не потурали забажанкам, а привчали до життя. Він був мізинчиком, але не мазунчиком.

Усіма засобами спонукали до боротьби за життя. Рибальські на все життя запам'ятають той доленосний ранок, коли малий потрапив у лікарню. Відтоді все ділили на "до" й "після".

До... На малюка очікували по-особливому. Богдан оберігав Марію, допомагав, як міг. Дев'ять місяців були найщасливішим очікуванням народження сина. Хлопчик появився на світ життєусміхненим. Спав на матрацику, наповненому соломною, бо в родині дотримувалися традиції й вірили, що "хто на соломі спав, той і здоров'я мав". Щоранку прокидаючись, живив рідних неймовірною посмішкою, потягувався смаковито і простягав рученята до матусі, яка, здавалося, тільки й очікувала на його пробудження. З нього розпочинався день у родині, ним і закінчувалися всі радісні миттєвості.

Дивуватися почав рано. Йому подобалося, коли татусь брав на руки, підносив до м'яча, який висів у сітці в сінях, а потім, допомагаючи малюкові ловити світовідчуття, розгойдував його. Вигукуючи захоплення, син поринав у таку круговерть і забував про все на світі. Відволікти могла тільки пляшечка з компотом, який став для нього улюбленим напоєм, а матуся завжди старалася вчасно її подати.

Подобалося, коли Люба, найстарша сестра-фортеп'яністка, приїжджаючи з гастролей, сідала за інструмент і він оживав чорно-білими клавішами...

Як тільки зробив перші кроки, то вся увага зосередилася на шафі, яка була родинним свідком усіх здобутків. Кубки, медалі, значки – результати перемог Віри й Надії, сестер-близнят, які з п'ятирічного віку танцювали у клубі "Грація". Містилися відзнаки Ярини, наймолодшої з сестер, яку в родині називали "дивогімнасткою". Їх у неї було не так багато, як у "танцівниць", однак, дівчина досягла значних результатів і стала майстринею спорту.

Богданчик, бо даний Богом, ще не переймався своїм майбуттям, а ось батько, Богдан старший, плекав надію, що син продовжить династію військових. Гартувалися тіло й душа хлопця. Він на ходу сприймав батьківську науку. До трьох років знав

абетку, читав, рахував. Спілкування з ним було справжньою насолодою. В дитячому садочку мав неперевершений авторитет і заслужено отримав прізвисько Всезнайчик.

Після... Один із літніх спекотних днів приніс у родину тривогу, яка, власне, стала випробовуванням для щасливої сім'ї і змінила плин думок батька про майбуття малого.

Днів, коли збиралися всі в родинному гнізді, було не так і багато: Святвечір, Великдень. Випадало, що й на дні народження гомоніло подвір'я радістю зустрічі. Дорослі зліталися звідусіль: із заробітків, гастролей, змагань, турнірів.

Липневий день був значимим для дідуса Романа: він переходив у статус пенсіонера. Не очікував на приїзд гостей у будні, тому не було й особливих приготувань. Мізинчик, якого привезли на початку літа, заповнював увесь простір душі. Малий хвостиком тягнувся вслід за дідусем, його цікавило все живе. Він здружився з півником, кури мирно дозволяли заглядати на сідало і збирати яйця. Із задоволенням випасав Чорнушку і Брикайлика. Правда, інколи й бабуса отримувала від нього допомогу, коли годувала поросят. У більшості це було післякупання і прання, бо тільки він міг знайти у хліві місце, де обов'язково замажеться. І в цей ювілейний день, добре пам'ятаючи бабусине "замазура", після обідніх годувань знаючи, де можна пройти "очищення", побіг до дзюркачика і, незважаючи на дрижаки, заліз у холодну воду. Поки бабуса зорієнтувалася, куди той шугонув, малий відвойовував у гусака місце під дзюркачиком. Старий гусак злився, шипів, гелготав, витягуючи довгу шию, однак через певен час відступив перед наполегливістю й безстрашністю улюбленця господарів і здав об'єкт. Правда, тому перепало на горішки, по-особливому. Як тільки Софія Михайлівна виявила купальника, дістала з води, загорнула в рушник і цілуючи пустуна, примовляла: "Ох, зацілую своє замурзане щастя!" Він, хапаючи обіруч бабусю за шию, заглядав у її волошкові очі (дідусь не раз натякав, що саме вони такі) і дивуючись, запитував: "А що, щастя буває замурзане?" Йому подобалося, як бабуса, вже купаючи в балії, де за день нагрівалася вода, розповідала про щастя, де воно живе, як прижилося в їхній родині.

Несподіваний сигнал від воріт перервав купальну ідилію.

Богданчик побачив, як дідусь, рубаючи дрова, підстрибнув від несподіванки й радісно на все подвір'я вигукнув: "На, маєш гостей. Не забули, приїхали!" Кинувши сокиру, побіг відчиняти ворота. Заметушилася й бабуса. Покупаного онука занесла до хати, допомогла одягнутися і вже разом пішли назустріч прибулим.

З машини висипали батьки і близнючки. Віра й Надійка підбігли до братика, вхопили на руки й закружляли в танку радості. Марія з розкішним букетом літніх квітів підлетіла до батька, пригорнулася й ніжно-ніжно прошепотіла: "Вітаю, татусю, зі зміною статусу! Дочекалися". Вона промовила останнє слово і сльози горохом посипалися на груди батька. Згадала, як на півстолітній ювілей йому стало зле, довелося везти в лікарню, як у машині, жартуючи крізь біль, Роман Іванович випрошував у Бога дочекатися пенсії.

Підійшов до тестя Богдан і, розкриваючи коробочку, дістав армійський годинник. Він пам'ятав про його мрію. Тепер уже просльозився пенсіонер: "Золото, а не діти", –

подумав. Дарунки отримали всі: так було заведено в родині. Найбільше випало Мізинчику. Навіть на деякий час довелося поносити дідусів дарунок.

Радість зустрічі мала продовження, коли надвечір'я наповнилося голосами Люби та Ярини. Фортеп'яністка повернулася з Амстердама, а дивогімнастка – з Японії. Як вони могли не привітати найкращого у світі дідуся?

Святкування затягнулося запівніч. Спекотня спала. Нічна прохолода ніжно окутувала все живе. Богданчик, зморений враженнями, заснув на руках батька, а той переніс його до хати.

– Наспівкувалися, наспівалися до наступного ювілею, – жартував ювіляр.

Липнєве вранішнє сонце пробивалося на світ божий під спів солов'я. Цьогоріч птах облюбував собі місце на молодій вишеньці й щоранку кидав виклик півню, який сумлінно виконував роль будильника не один рік. Таке суперництво викликало жарти в сім'ї. Як тільки господар виходив із хати, птахи включали свої гучномовці й наповнювали подвір'я звуками пробудження. Марія, ступивши на поріг, кинула поглядом на альтанку, з якої доносилося клепання коси. Примостившись на лавці, вчорашній ювіляр, а сьогоднішній пенсіонер раз по раз ударяв молотком по лезу, готуючись до косіння.

– І що то ви зрання музику ввімкнули? – пожартувала Софія, підійшовши до чоловіка. – Діти з дороги, хай би ще трохи поспали.

– Та яке там поспали, – донеслося через вікно. – Коси коса, поки роса, – чи не так дід Іван учив?

За мить Богдан старший уже набирав води під дзюркачиком. До джерела ставилися по-особливому. Він був столітнім свідком родинних побачень. Біля нього вперше зустрівся з Марією. Щоразу, перебуваючи в селі, обливався крижаною водою. І сьогодні, не роздумуючи, відро води сприяло миттєвому оживленню.

Софія спостерігала за зятем: "А чого Мізинчика не розбудив?" – поцікавилася. – Він не раз згадував минулорічне обливання. Правда, вчора сам заскочив у воду, відвоювавши в гусака його вотчину.

– Зараз надолужимо, – на ходу витираючись рушником кинувся до хати.

За мить він виглянув із вікна й гукнув: "Мамо, де в нас термометр? Богданчик якийсь млявий".

Радісне пробудження наповнилося нотками тривоги. За п'ять хвилин стовпчик термометра доповз до позначки 39°.

До райцентру рукою подати, тому вирішили не гратися з вогнем. Повідомлення лікаря вибило землю з-під ніг: запалення.

Вчорашнє купання під дзюркачиком вийшло боком, точніше легенями.

Вчасне виявлення недуги і професійність лікаря поставили хлопця на ноги. Однак тижні боротьби за нього змусили родину добряче похвилюватися. Уже й не косилося, мало й веселилося. Бабуся Софія гризла себе думками, що за господаркою й Мізинчика випустила з виду; дідусь Роман думав над тим, що його ювілеї є роковими для родини; Богдан та Марія докоряли собі, що посадили малого на плечі батькам, а самі кинулися

в заробітки; сестер пекло сумління, що рідко бачаться-няньчаться з ним. Здавалося, що навіть Чорнушка з Брикайликом сумують за пастушком. Гусак не радів, що не навідується до дзюркачика непроханий гість, а сам здружився з сусідськими гусками й тепер водить їх до фермерського озера. Вірний щодень, ховаючись під лопухом від спеки, виглядає малого й очікує на його повернення.

Перебування в лікарні Богданчикові далось взнаки. Він добряче скучив за всіма. Йому було прикро, що ювілей закінчився такою сумною пригодою. Як тільки автомобіль зупинився біля воріт, вистрибнув назустріч дідусеві. Ухопивши малого на руки, він пригорнув його міцно-міцно і прошепотів: "Як ти нас налякав, Мізинчику!" Богданчик, охопивши дідуса за шию, не роздумуючи випалив: "На наступному ювілеї будемо під дзюркачиком купатися разом! Дочекайся!"

Корінчик.

Корінчик.

3. Примирення

Богдан розплющив очі. Вранішні сонячні промені нав'язливо пробивалися крізь жалюзі. Бабуся мала рацію, коли просила маму не чіпати штори, які надійно захищали від сонця. Не послухала, бо захотіла створити комфорт для батьків, оскільки ті навідріз відмовилися переїжджати до міста. Та як залишити нагріте родинне гніздо, з якого вилітало у світи не одне покоління? І Михайло поруч. Защеміло.

Навряд чи цьогоріч доведеться піти з дядьком на рибалку. Гаряче зараз на сході. Зі світлини за ним спостерігала пара життєрадісних очей. Богдан завжди напрошувався на ночівлю в кімнату маминого брата. Тут по-особливому відчувався юнацько-чоловічий дух, кожна річ таїла в собі загадку років, століть. З інших світлин поглядом пропікали дідусь-афганець, батько-чорнобилець, дядько-атовець. Богдан не раз поряд із портретами рідних підшукував і місце для власного, однак, на сьогодні його світлина, без п'яти хвилин майстра спорту, в новенькій рамочці знайшла місце на комоді.

Через вікно доносилося кукурікання. Це подавав голос півень, який не один рік служив вірою і правдою господарям. Дідусь має на нього певен вид і не дозволяє пустити на юшку. Богдан відслонив жалюзі і прочинив вікно. З подвір'я доносилося клепання коси. Дідусь раз по раз вдаряв молотком по лезу, ніби відраховував прожиті роки. А вони далися йому взнаки. Восьмий десяток невідворотно насадив на плечі, пригинав до землі. Здавалося, що тільки вуса залишилися непідвладні часу.

Роман Іванович, побачивши, що онуку не спиться, кинув клепання й підійшов до вікна. Хитро всміхаючись, напівпошепки поцікавився: "Ну що? До рибалки готов?".

Після виходу на пенсію для нього цей процес став спасінням. Він не сидів, склавши руки, однак, робота на тракторі далась взнаки. Дошкуляли болячки в руках і ногах. Корову довелося продати, городи віддати бажаним, а сам зайнявся бджільництвом і рибалкою. З медом не дуже вдавалося, а ось вудкар ще той!

Богдан схвально кивнув головою.

– Таки розбудив дитину! – роздалося від літньої кухні.

За мить виглянула бабуся й погукала: "Щастя моє, проснулося, запрошую на

сніданок!"

Відмовитися від задоволення посмакувати бабусиними сирниками хлопець не міг, тим більше, що вони лоскотали нюх, як тільки він прочинив вікно.

Родина зібралася за сніданком. Батьки поспіхом поснідали й вирушили додому. Поки дідусь готував начиння для риболовлі, Богдан допоміг бабусі прибрати зі столу й гайнув у малинник. Власне, його не так турбувала малина, як сусідський Володька Задирака.

На подвір'ї Задирак панувала тиша. Минув рік, як хлопці розбили глек. Правда, вони й до того не знаходили спільної мови. Причиною роздору була Софійка, однокласниця Володьки. Богдан був цікавим співбесідником, вони могли годинами спілкуватися, знаходячи спільні теми. Володьку дратувала така прив'язаність дівчини до приїжджого й він старався будь-яким чином завадити зустрічі.

Несподівано щось зашелестіло в малиннику. Мізинчик озирнувся й побачив Вірного, який кинувся до нього. "Усі радіють моєму приїзду!" - міркував хлопець, чухаючи Вірного. - Тільки Володька не висуває носа, ображений. Учора точно його очі випасали наш приїзд. Значить знає". Сум'яття окутали душу Богдана. Не вміє гніватися. Зі всіма знаходив мову, а тут...

Дідусь подав умовний сигнал. Значить, пора вирушати. Мізинчик кинувся в альтанку, закинув футляр із вудками через плече й вийшов до воріт. Раптом він побачив Володьку, який урізнобіч розкидав жарти, привертаючи увагу Софійки до своєї персони. На привітання Богдана не відповів, однак, дівчина, як тільки побачила приїжджого, махнула йому рукою, розвернула велосипед і зникла в кінці вулиці.

Володька неприязно глянув на суперника і цвіркнув крізь зуби: "Не лізь, пошкодуєш!".

Така зустріч не віщувала примирення. Підійшов дідусь і вони вирушили на озеро. Дорога була неблизька. Таємниця, яку повідав рідний, дала відповіді на не одне запитання.

Колись вони дружили із Задираками. Разом навчалися у школі. Із дідусем Володі стали суперниками, коли закохалися в Софію. Зайшло у глухий кут після того, як Нестор дізнався, що дівчина вибрала Романа. Образа на роки розвела юнаків. Нестор виїхав на цілину, а Роман орав українську землю. На початку вісімдесятих Задирака повернувся в село з дружиною, з якою познайомився в Казахстані.

- А чому я ніколи не бачив батька Володі? - поцікавився Богдан. Дідусь, видихаючи, повідав історію, яка зачепила Мізинчика за живе.

- Виявляється, Задирака середульший - герой-чорнобилець!

В уяві постала трагедія. Вчитель історії Максим Петрович і класний керівник Мізинчика не раз ділився споминами про ті трагічні дні. Він був серед тих, хто, ризикуючи життям, кинувся в горнило смерті. Закінчивши пожежно-технічне училище, молодий лейтенант внутрішньої служби без роздумів відгукнувся відправитися на ліквідацію. Відлік життя для нього став початком "до" й "після". Юнацька безтурботність отримала дозу опромінення й назавжди відрізала шлях до родинного

щастя. Йому ще пощастило. Каліка, але живий. Перекваліфікувався й тепер навчає дітей історії.

Утративши багатьох друзів-одногрупників, він знає ціну життю й для вихованців є взірцем життєлюбства. Вони з ним об'їздили півсвіту.

- Агов, Мізинчику, ти мене не чуєш? - відволік від роздумів голос дідуся.

- Чую і слухаю, відповів хлопець. - Згадав Максима Петровича.

- Отож, - продовжував розповідач, - батько Володі серед перших був у Прип'яті, зі студентської лави зголосився піти добровольцем. Від нього завжди віяло безтурботністю, життєвою легкістю. Вони разом із твоїм батьком були в тому пеклі. Правда, Богдан через місяць вирішив поїхати в зону, коли набирали добровольців, а Микола Задирака вже зализував рани. Дісталось йому. Після народження Володі пішов у сиру землю. Мама, кинувши малого на батьків, подалася за кордон. Раз на рік навідується додому, навезе дарунків, однак, від них материнської любові не прибуває...

Поки дійшли до місця дислокації, відчули спрагу вранішнього сонця. Воно по-серйозному взялося за роботу, немилосердно припікаючи з самого ранку. Гаряче було й мізкам. Богдан молодший прокручував почуте. "Дісталось Володі без батька, а ще й матері нема поряд. Мабуть, тому і став йоржистим, обираючи знаряддя самозахисту", - роздумував Мізинчик.

- Онучку, ось і наше сьогоднішнє пристанище, - з усміхом повідомив дідусь.

Завиднілося озеро. Воно потопало у вербах, які купали в ньому коси.

- Під віттям знайдемо затінок, - обнадіював рибалка. Не розкриваючи хлопцю задум, продовжив: "Припікає добряче, то може й спецулов вдасться".

Богдан не надав значення дідусевим словам, бо ще був під враженням почутого.

Верби створили сховок від сонця. Тільки крізь маленькі поодинокі шпаринки воно засилало промінчики в розвідку, прощупуючи міцність стіни верболозу. Знайшовши насиджене місце, почали готувати вудочки.

Риболовля для Романа була відпочинком. Він отримував задоволення від процесу. Особливо йому подобалося рибалити з онуком, ділитися досвідом і знаннями. Богдан молодший приймав правила гри, і як тільки клюнуло, він обережно, стримуючи емоції, знімав першу впійману рибу з гачка, і як повчав дідусь, промовляв: "Ловися всяка, рибко, до смаку". Обов'язково першу треба відпустити, щоб та "привела інших".

Мізинчик нікому не розказував про свою мрію, а в найпотаємніших закутках душі плекав надію впіймати вугра. Йому настільки закарбувалася минулорічна пригода з вугром, що цьогоріч він повинен взяти реванш. Правда, то було в іншій ситуації, але він цілий рік "вивчав" питання. Мав надію, що тепер дядькові Михайлові зможе стати в нагоді. Оскільки довелося рибалити з дідусем, то сподівався з ним піймати удачу.

Родина Рибальських мала певні традиції. З діда-прадіда були любителями ловлі. Жінки берегли родинні рецепти приготування страв із риби. По-серйозному промислом зайнявся Михайло. Він розчистив запущене озеро, напустив риби. Згодом збудував копильню. Коли прийшла біда на Донбас, не роздумуючи закинув бізнес на батьківські плечі й подався виловлювати хижо-отруйну рибу. Не потрапляв на гачок ворожій кулі,

а це вже не один місяць видряпується з лапищ смерті. Завдяки сестрі тримає зв'язок із батьками. Шкода, що підставив Мізинчика. Обіцяв вийти на човні порибалити, навчити готувати справжню юшку... По телефону натякнув батькові про власну обіцянку.

- О, піймався, враже, - вигукнув дідусь, коли побачив, як натягнулося вудилище. На деяку мить завмер, даючи агресивності шанс проковтнути приманку, а потім майстерно підсікаючи, витягнув рибу з води. Вугор-"крутелик" утратив всі шанси повернутися в озеро, бо чоловік досвідчено підібрав його зі сторони хвоста й кинув у відро з водою, прикривши кришкою.

Усе відбулося за одну мить. Хлопець завмер від здивування.

- Дідусю, а як удалося так управно приборкати "крутелика"? - дивувався онук?

- Будеш ловити гав - залишишся без обіду, - відповів досвідчений рибалка. - Тут нема коли метикувати. Важливо допомогти йому вхопити живця, вчасно підсікти.

- Я читав, що треба вважати, щоб він не обкрутився навколо чого-небудь, бо тоді добути його нереально, - долучився до розповіді Богдан.

У радість улову вривався крик по допомогу. Метрів за триста від них, за прибережним очеретом побачили дівчину, яка, подаючи сигнал, кликала на поміч. То була Софійка. Не роздумуючи, Мізинчик кинувся в озеро. За ним - Вірний. Оминаючи очеретини, хлопець помітив, як у воді борсалось, хрипіло, а потім зникло під водою. То був Володька.

Нирнув.

На березі зтихло. Тільки Софійка, кидаючись то в один, то в інший бік нервово шепотіла: "Зірвиголово, тримайся. Богдан врятує. Він же кандидат у майстри спорту". Здалося, що пошуки під водою тривають вічність. Вірний тривожно підпливав до берега, а потім знову кидався вплав. Раптом показався Богдан. Він вправно підтримував Володьку й наближався до місця, де в очікуванні завмерла Софійка. Поклавши хлопця на випечену сонцем траву, кандидат почав надавати допомогу. Вмілість зробила своє. Задирака, закашлявшись, розплющив очі. Він побачив над собою заплакану дівчину й усміх свого рятівника.

- З поверненням, Володю! - радісно вигукнув останній.

"І тут він. Софійка стала свідком його безглуздої поразки", - крутилося в думках.

Замість слів вдячності, різко підвівшись, процідив крізь зуби: "Тебе ніхто не просив мене рятувати. Не лізь", - і зник під вербами.

- Добре те, що має щасливе закінчення, - сказав дідусь Роман, підійшовши до місця пригоди. - Не раз казав Михайлові огородити це місце. Років сорок тому мене на цьому місці затягувало, але врятував Нестор Задирака. Відплатив за мене, Мізинчику.

Сонце добряче покусувало. Тільки тепер відчули, наскільки є благодатною прохолода під вербами. Після пригоди вже не рибалилося.

- Пора збиратися. На юшку буде рибка, а ось вугра бабуся приготує за власним рецептом. Як думаєш, онучку? - радячись, вирішував дідусь Роман.

- Пора-пора, - відповів хлопець і кинувся збирати речі.

Він мав власний інтерес до такої пропозиції. Нарешті поспілкується із Софійкою,

яка ще приходила до тям. Вона розповіла, як Володя хвалився, що ще покаже супернику, де раки зимують! Він вмів плавати й необов'язково для цього ставати кандидатом у майстри спорту.

- Хотів показати, де раки зимують, а сам мало не потрапив до них на гостину", - всміхнувся в розкішні вуса чоловік. Накульгуючи, він вийшов на шлях і подався в бік села. За ним, витримуючи дистанцію, Софійка й Богдан жваво розмовляли. Хлопець, жестикулюючи, описував вугра, якого підчепили на гачок, а дівчина, спостерігаючи за його емоційністю, міркувала над тим, як би їй не потрапити на гачок кохання. Вибирати між хлопцями не хотілося. Вона має намір примирити суперників.

У село Богдан входив героєм. Звідки люди дізналися про пригоду на озері не догадувався, однак, було приємно, коли поважні чоловіки тисли руку. Дівчина попрощалася й повернула на подвір'я, пообіцявши ввечері прийти на юшку.

Рибалки нарешті дібралися додому. Бабуся всипала дідусеві повну миску гороху за те, що, не давши відпочити онукові і дня, потягнув на озеро. Богдан, спостерігаючи за перепалкою між рідними, сказав: "Бабуню, ти ж хотіла бути зі мною на сьомому небі від щастя, то сьогодні й заглянемо туди, коли вугра приготуєш за власним рецептом!".

Мізничник завжди знаходив золоту середину для примирення, не заганняючи ситуацію у глухий кут. Він із пошаною ставився до обох, захоплювався їхньою працьовитістю, мав за приклад їхні взаємини.

Софія видихнула мораль, усміхнулася й наказала: "Мити руки й обідати!".

Обід удався на славу. Закінчували трапезу, як раптом закигикала хвіртка й на подвір'я ступила сусідка. У руках тримала глечик із молоком. Вона підійшла ближче і витираючи кінчиком хустки заплакані очі, промовила: "Дякую, Богданчику, що врятував Володьку. Все до лідерства пнеться. Звідки він такий задерикуватий?".

За столом вибухнуло сміхом. Господар крізь сміх промовив: "У діда Нестора вдався! А ти молока принесла, щоб винною не бути?".

Згадали історію, як Нестор його витягував із води. Погмоніли й розійшлися доганяти день, який видався насиченим враженнями.

- Добре, що все обійшлося. До берега рукою подати, а така глибочінь, - переливаючи молоко у слоїк, бубоніла сама до себе Софія. - Дід Михайло розповідав, як у війну в озері рвалися снаряди. Нечисте місце, якщо постійно затягує.

Надвечір'я пахло юшкою й печеною рибою. Рибальські мудрували над стравами, вкладаючи бажання нарешті примирити хлопців. Вони запросили сусідів на вечерю, сподіваючись і на прихід Володі. Зраділи всі, коли побачили, як задерикуватий підійшов до рятівника-кандидата й подаючи руку промовив: "Мир?"

Богдан, потискуючи правицю, відповів: "Мир і дружба. Згоден?". Володя згідливо кивнув головою й запропонував: "Запрошую по гриби! Як тільки вилізуть - перший урожай наш!".

Гості сиділи допізна. Старші згадували, співали. Богдан, Софійка й Володя знаходили спільні теми для обговорення, ділилися планами на літо.

Розійшлися, коли місяць вийшов на полювання.

Богдан ніяк не міг зімкнути очей. Стільки всього відбулося за день! Найважливіше, що наладився місточок між хлопцями. До кімнати заглянула бабуся.

- Не спиш, Мізинчику? - поцікавилася, присівши на ліжку.

Богдан, зморений враженнями, посміхаючись крізь сон пробурмотів: "По гриби!".

По сусідству не зімкнув очей до ранку Володька. Він згадував прожитий день і дивувався, як можна легко налагодити взаємини, взявши в напарники підтримку, розуміння; як легко зробити крок назустріч, позбувшись зверхності, самовпевненості.

Випадок.

Кінець ознайомчого фрагменту